

ALMANNAMÁLARÁÐIÐ

31. august 2015

Mál: 15/00567-1

Vegleiðing um eftirlit sambært § 67 í barnaverndarlógini

Sambært § 67, stk. 1, í lógtingslóg nr. 18 frá 8. mars 2005 um barnavernd (BVL) hevur landsstýrismaðurin eftirlit við, um kommunurnar og Barnaverndarstovan fylgja ásetingunum í lógini og teimum reglum, ið eru ásettar við heimild í lógini. Spurningurin hevur við millumbili tikið seg upp, hvat hetta eftirlit nærri fevnir um. Í hesi vegleiðing verður gjørd roynd neyvvari at lýsa heimildir og avmarkingar eftirlitsins.

Hvørjar myndugleikar fevnir eftirlitið um?

Í § 67, stk. 1, eru kommunur og Barnaverndarstovan nevnd sum teir myndugleikar, ið landsstýrismaðurin hevur eftirlit við. Sjálv avgerðarheimildin í barnaverndarmálum liggur sambært barnaverndarlógini hjá sonevndu barnaverndarnevndunum, sum sambært lógini saman við starvsfólkunum undir einum nevnist Barnaverndartænastan (BVT). Kommunurnar skulu sambært lógini samstarva um val av barnaverndarnevndum og setan av starvsfólkum. Talan er sostatt um ein serligan kommunalan myndugleika, ið, hóast ikki beinleiðis partur av kommunalu eindini, sambært lóggávu er valdur av kommunustýrunum at umsita og taka avgerðir á einum kommunalum málsøki. Eftirlitið við kommununum eftir BVL § 67 má skiljast sum eitt eftirlit við teimum myndugleikum, ið virka og taka avgerðir sambært barnaverndarlógini, og við tað, at lógin ásetur, at serligar barnaverndarnevndir verða valdar at umsita økið, fevnir eftirlitið serliga um barnaverndarnevndirnar, hóast § 67 ikki orðar tað so.

Hvat slag av eftirliti er talan um

Við tað, at barnaverndarøkið er lagt til kommunurnar at umsita, er Almannamálaráðið ikki yvirskipaður myndugleiki á økinum. Einki hierarki er millum land og kommunur, og merkir hetta, at ráðið ikki hevur heimild at geva boð til kommunurnar. Heldur ikki ber til at kæra beinleiðis til ráðið. Sambært § 65, stk. 1, í barnaverndarlógini kunnu partar í einum máli, har myndugleikar sambært lógini hava tikið eina fyrisitingarlíga avgerð, kæra hesa avgerð til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum.

Almannamálaráðið er hinvegin eitt sonevnt málsøkjaráð (ressortministerium) á barnaverndarøkinum. Hetta merkir, at ráðið hevur ábyrgdina av lóggávuni á økinum. Sum málsøkjaráð hevur Almannamálaráðið móguleika til og eina ávísa skyldu at fylgja við í, á hvønn hátt málsøkið verður umsitið. Hetta gevur ráðnum ein ávísan móguleika at úttala seg um mál, ið verða umsitin av kommununum.

Landsstýrismaðurin í almannamálum hevur harumframt, við heimild í § 67 í BVL, eitt lógarásett eftirlit á økinum, eitt sonevnt málsøkjaeftirlit (ressorttilsyn).

Sambært § 67, stk. 1, so hevur landsstýrismaðurin eftirlit við, um myndugleikarnir fylgja ásetingunum í barnaverndarlógini og teimum reglum, ið eru ásettar við heimild í lógini. Talan er um eitt rættargildiseftirlit (legalitetstilsyn). Hetta merkir, at ráðið fremur eftirlit við, at lóggávan á økinum verður hildin. Í § 67, stk. 1, er barnaverndarlógin nevnd ítøkiliga, men hetta merkir samstundis, at talan er um eitt eftirlit við barnaverndarlóggávu í breiðari

ALMANNAMÁLARÁÐIÐ

merking, tvs at eftirlitið eisini fevnir um aðra fyrisitingarrættarlíga lóggávu, herundir serlíga fyrisitingarlóg, innlítslóg og persónsupplýsingarlóg, men eisini óskrívaðar meginreglur, herundir meginreglurnar um saklíg krøv til fyrisitingina, so sum líkareglu, markreglu v.m.

Vafið av rættargildiseftirlitinum er avmarkað til, í hvønn mun viðkomandi myndugleíkar halda galdandi lóggávu á økinum.

Í stuttum kann sigast, at eftirlitið fevnir um at:

- hava eftirlit við at lógin og kunngerðirnar og aðrar ásetingar, ið eru galdandi fyri tænastr og fyriskípanir sambært lógini verða nýttar rætt og á ein slíkan hátt, ið fremur endamálið við lógini
- syrgja fyri, at royndirnar við lógini verða eftirmettar, og at neyðugar broytingar í regluverkinum verða framdar
- veita vegleiðing og leiðbeining í tann mun hetta er neyðugt til tess at náa teimum áður nevndu málum

Eftirlitið á barnaverndarøkinum fevnir soleiðis ikki um:

- klagur yvir kommunalt sett starvsfólk
- privatrættarlíg viðurskífti, sum t.d. avtalar og endurgjaldsábyrgd
- góðan fyrisitingarsið
- hvørt ein avgerð er rímlíg og/ella skýnsom
- avgerðir í einstaklingamálum, ið eru lagdar til serlígar kærú- ella eftirlitsmyndugleíkar.

Eitt eyðkenni fyri rættargildiseftirlitið, er, at myndugleíkin kann útinna tað av sínum eíntingum (ex. officio). Hetta merkir, at eftirlitið ikki er treytað av eini áheitan úttanífrá, men kann velja sjálvt at fara til verka. Orsøkin til, at farið verður til verka, kann kortini vera t.d. ein áheitan frá borgara ella frá øðrum myndugleíka, ella tí at eftirlitsmyndugleíkin, gjøgnum t.d. fjølmiðlarnar, gerst varugur við eíthvørt mál, ið eigur at vera viðgjørt. Áheitan úttanífrá gevur kortini ikki eftirlitsmyndugleíkanum skýldu at taka málið upp til viðgerðar. Tó hevur eftirlitið skýldu at umsíta sína heimild sambært lógini, og skal tí taka støðu til, um eítt mál skal verða viðgjørt ella ikki.

Eftirlit almamamálaráðsins í mun til kommunala eftirlitið

§ 67 í barnaverndarlógini ásetur ongar heimildir at seta í verk revsítíltøk móttvegis myndugleíkunum. Eftirlitið er sostatt avmarkað til at koma við óbindandi ummáli, vegleiðing o.l., tá mett verður, at lóggávan ikki er hildin. Í viðmerkingunum til ásetingina verður viðvíkjandi eftirlitinum sum heild víst til tær heimildir, sum landsstýrismaðurin í kommunumálum hevur sambært kapitli 9 í lögtingslóg nr. 87 frá 17. maí 2000 um kommunustýri (kommunustýrslógini).

Landsstýrismaðurin í kommunumálum hevur sambært § 48 í kommunustýrslógini eítt lógarásett eftirlit við kommununum. Talan er eisini her um eítt reínt rættargildiseftirlit. Eftirlitið fevnir um lóggávu, ið serlíga er galdandi fyri almennar myndugleíkar. Kommunala eftirlitið fevnir sostatt eisini um, hvørt kommunurnar halda galdandi barnaverndarlóggávu við tað, at barnaverndarøkið er fevnt av vanlíga fyrisitingarrættinum sambært § 41 í barnaverndarlógini. Kommunala eftirlitið er tó avmarkað, tá mál kunnu viðgerast av serlígum kærú- ella eftirlitsmyndugleíka. Við tað, at kærunevndin í almanna- og heilsumálum er lógarásettur kærúmyndugleíki í mun til avgerðir tiknar sambært barnaverndarlógini, so verða hesi mál ikki viðgjörd av kommunala eftirlitinum. Í mun til eftirlitsheimildina hjá

ALMANNAMÁLARÁÐIÐ

Almannamálaráðnum so er, eins og áður greitt frá, talan um eitt lógarásett málsækja-effirlit við möguleika fyri at koma við óbindandi ummæli, vegleiðing o.l. Almannamálaráðið hevur sum varðandi av lóggávuni á barnaverndarøkinum ein serligan kunnleika til økið. Fyri at tryggja eina so einsháttaða klagu- og eftirlitsskipan sum gjørligt, merkir hetta, at kommunala eftirlitið víkir í tann mun, at Almannamálaráðið hevur tikið eitt mál upp til viðgerðar fyri at bíða eftir niðurstøðuni hjá ráðnum í málinum. At Almannamálaráðið hevur viðgjørt eitt mál sum eftirlitsmyndugleiki forðar tó ikki kommunala eftirlitinum eftirfylgjandi at viðgera málið.

Sum greitt frá hevur Almannamálaráðið heldur avmarkaðar heimildir at seta tiltøk í verk móttvegis myndugleikum, ið ikki halda lógina. Í teimum førum, at myndugleiki ikki fylgir vegleiðandi ummælinum frá Almannamálaráðnum, hevur ráðið möguleika at heita á landsstýrismannin í kommunumálum um at taka málið upp sum kommunalt eftirlitsmál. Kommunala eftirlitið hevur í slíkum føri ikki skyldu at fylgja niðurstøðuni frá Almannamálaráðnum, men setur í verk sína egnu kanning av málinum.

Eyðun Mohr Hansen
aðalstjóri